

Ezdráš-Nehemjáš

Pátý díl

Ezd 6

1. Královské povolení (verše 1-12)

Hledání v královských archivech přineslo své ovoce. Byl nalezen svitek, obsahující záznam o Kýrově výnosu ohledně chrámu v Jeruzalémě. Dokument potvrdil slova Židů a nejen to. Dokonce v něm bylo uvedeno, že stavba chrámu má být podporována z královských prostředků. Uvedená výška a šířka chrámu, výška 60 loket (okolo 27 m) a šířka 60 loket, nesouhlasí s údaji, uvedenými v 1Kr 6,2. Tam je uvedena délka 60 loket (okolo 27 m) šířka 20 loket (okolo 9 m) a výška 30 loket (okolo 13,5 m). Míry v Kýrově výnosu nemusí být předepsanými rozměry chrámu. Přijatelným vysvětlením je, že se jedná o rozsah, v jakém byl král ochoten stavbu financovat. Tedy byl ochoten financovat stavbu až do uvedených rozměrů.

Místodržitel a jeho spolupracovníci dostávají od krále pokyn nevměšovat se do činnosti Židů a nebránit jim ve stavbě. Z daní v Zaeufratí se měly proplácet náklady na stavbu. Dokonce měla být Židům poskytována i zvířata k obětem a další věci. V chrámě se měly konat i modlitby za krále a jeho syny. Politikou perských králů bylo obnovovat svatyně božstev národů v jejich říši. Jsou doloženy i další případy, kdy perští králové financovali takové stavby. Kýros opravil chrámy v Uruku a Uru. Z nařízení Dareia byl v Egyptě opět vystavěn Amonův chrám. Za nedodržení královského nařízení ohledně chrámu v Jeruzalémě měl být trest smrti.

Vidíme zde, že Bůh obhajuje své dílo. Stará se i o jeho finanční zabezpečení a používá k tomu dokonce i státní aparát. Když jdeme po Boží cestě, Bůh se nás zastává a stará se o dokončení toho, co je jeho dílem. Pro každého z nás jednotlivě i pro naše společenství je tedy zásadní otázkou: Co je to pravé Boží dílo? K čemu nás Bůh vede? O to bychom se měli starat především. Všechno ostatní nám pak k tomu bude přidáno. „*Hledejte především jeho království a spravedlnost, a všechno ostatní vám bude přidáno.*“ (Mt 6,33 ČEP)

2. Dostavění a zasvěcení chrámu (verše 13-18)

Královský místodržitel a jeho spolupracovníci se zařídili svědomitě podle pokynů krále. Slovo „svědomitě“ (ČEP) je překladem aramejského slova ÓSPARNÁ, které se v našem textu vyskytuje vícekrát (verše 8, 12 a 13). Znamená „neprodleně, přesně, důkladně, horlivě, s pečlivostí, s pílí“. Toto příslovce vystihuje kvalitu práce královských úředníků. Nepochybně bychom si

přáli, aby úřady pracovaly právě takto, aby svoji práci dělaly důkladně a neprodleně.

Kromě podpory ze strany státu zde byli i proroci Ageus a Zacharjáš, skrze něž mluvil Bůh. Slova proroků spolu s důvěrou a poslušností Judejců vůči nim byly pravým základem úspěchu stavby. I v našem případě bude úspěch našeho počínání dán poslušností vůči Božím slovu. Všechna naše vytrvalost a úspěch v Božím díle spočívají na věrnosti Božím slovu. Tímto slovem je, řečeno ve velké zkratce, sám Kristus (srov. Žd 1,1-2).

Židé stavěli legálně na základě rozkazu perských králů (v. 14). Určitým problémem ve výčtu těchto králů je jméno Artaxerxes. Jedná se zřejmě o Artaxerxa I. (Longimana), který vládl v letech 465-424 př. Kr. Byla o něm zmínka už ve výkladu kapitoly 4. Uvedení jména tohoto krále je problémem proto, že jeho vláda spadá do doby dlouho po dostavění chrámu. Jeho jméno mohlo být do textu vloženo dodatečně. Zmínka o něm má snad vyjádřit v zásadě pozitivní vztah tohoto krále k Židům. I on přispěl významnou částkou na bohoslužebný provoz jeruzalémského chrámu, jak ještě uvidíme v další kapitole. Tento král sice v jednu chvíli zakázal dostavění jeruzalémských hradeb, jak jsme viděli v kapitole 4. Učinil tak ale pravděpodobně čistě na základě intrik lidí, kteří byli nepřáteli Židů. On sám měl k Židům i k jejich náboženství vztah tolerantní a přejný, jak dokládá jeho jednání s Ezdrášem a Nehemjášem. V knize Přísloví čteme: „ ... odstraní-li se svévolník z blízkosti krále, jeho trůn bude upevněn spravedlností. “ (Př 25,5 ČEP)

Chrám byl dostavěn v únoru-březnu roku 515 př. Kr. Duchovní svatyně, kterou je církev Kristova, bude dokončena až na věčnosti. Dokud jsme zde na zemi, nebudeme s prací na té duchovní stavbě nikdy hotovi. Když zde něco dokončíme, je to vždy jen uzavření nějakého období budování. A pak se zase pokračuje. Buduje se dál a dál. Jsme neustále ve stavu rozestavenosti. To platí o nás jako o jednotlivcích i sboru, církvi. Nemůžeme usnout na vavřínech. „ Bratří, já nemám za to, že jsem již u cíle; jen to mohu říci: zapomínaje na to, co je za mnou, upřen k tomu, co je přede mnou, běžím k cíli, abych získal nebeskou cenu, jíž je Boží povolání v Kristu Ježíši. “ (F 3,13-14 ČEP)

Izraelci slavili radostnou slavnost zasvěcení chrámu. Při zasvěcení v roce 515 př. Kr. bylo obětováno i množství zvířat. Ve srovnání s množstvím obětí při zasvěcení původního Šalomounova chrámu je to však množství mnohem menší. Za Šalomouna prý bylo obětováno tolik bravu a skotu, že nemohl být pro množství spočítán ani sečten (1Kr 8,5). V Bibli se ale vyskytují i konkrétnější údaje. Bylo obětováno 22 000 kusů skotu, 120 000 kusů bravu (drobného dobytka, ovcí; viz 2Pa 7,5). V době Zerubábel a Jóšuy bylo vše o poznání skromnější. Bylo obětováno 100 býků, 200 beranů, 400 beránků, a k tomu ještě 12 kozlů. Po hmotné stránce bylo vše chudší a mnohem méně okázalé. Ale Bůh byl stále tentýž. Duchovní bohatství zůstalo a na tom záleželo a dodnes záleží především. „ Lepší suchá skýva a k tomu klid než dům plný obětních hodů a spory. “ (Př 17,1 ČEP)

Jak už bylo uvedeno, při zasvěcení druhého chrámu bylo obětováno také dvanáct kozlů, podle počtu Izraelských kmenů. Obec navrátilců obětuje nejen za sebe, ale za celý Izrael. Z tohoto jejich počínání můžeme usoudit, že sami sebe chápali jako nový Izrael, jako zárodek nového Izraele. Nebo možná jako zástupce celého Izraele před Bohem. Kněží a levité se opět ujali svých úkolů v chrámu podle jednotlivých tříd a skupin (podrobněji viz 1Pa 24-26). Konali bohoslužbu podle zákona Mojžíšova, tedy podle pravidel stanovených v Mojžíšově zákoně (zejména kniha Leviticus obsahuje detailní předpisy ohledně přinášení obětí). V církvi jako v duchovní svatyni se má také dít pravá bohoslužba. Tou je přinášení našich těl jako živých obětí Bohu (Ř 12, 1-2). Znamená to, že konáme skutky, které pro nás Bůh předem připravil (Ef 2,10). Pravou obětí je také služba našimi duchovními dary (viz 1P 4,10).

3. Hod beránka (verše 19-22)

Ve verši 19 přechází původní text opět do hebrejštiny (v aramejštině je oddíl Ezd 4,8-6,18 a také oddíl Ezd 7,12-26). Po dostavění a zasvěcení chrámu slavili navrátilci hod beránka. Slavení hodu beránka častěji vyznačovalo významné předěly v dějinách vyvoleného lidu. To ostatně platilo už o prvním hodu beránka, který se konal v tu noc, kdy Izraelité vyšli z Egypta (Ex 12). Hod beránka slavili Izraelité také za Jozua po vstupu do země zaslíbené (Joz 5,10-12). V Bibli je také zmínka o slavení tohoto svátku za králů Chizkijáše a Jóšijáše (2Pa 30 a 2Pa 35/2Kr 23,21-25). Oba tyto králové prováděli očistu Judska od modlářství a v obou případech na jejich reformní kroky navazoval i hod beránka. Hod beránka vyznačoval zahájení nového období, a tak tomu bylo i v případě navrátilců z babylónského zajetí. Po vynucené přestávce stál v Jeruzalémě opět Hospodinův chrám, kde se mohla konat řádná bohoslužba.

Ve verši 21 je zmínka o jakýchsi lidech, kteří se připojili k Izraelcům ve slavení hodu beránka. Oddělili se od nečistoty pohanů v zemi. Mohlo se jednat o zbytky původních obyvatel severního (izraelského) království, kteří jaksi zpohanštěli a nyní se vrátili k uctívání pravého Boha. Mohlo se ale také jednat o lidi z jiných národů, kteří se chtěli k Hospodinu připojit. Hospodin připouštěl, aby se hodu beránka účastnili i příslušníci jiných národů. Museli se však předtím připojit k Hospodinu, vstoupit s ním do smlouvy. Na znamení toho, se museli muži z řad cizinců nechat obřezat (viz. např. Ex 12,48).

Po sedm dní pak slavili slavnost nekvašených chlebů. Výslovně je zde zmínka o tom, že tuto slavnost slavili „s radostí“ (v. 2). Radovali se z toho, že Bůh jim naklonil srdce krále Dareia, takže je ve stavbě chrámu podpořil. Když vidíme Boží jednání v našich životech, je to vždy důvod k velké radosti. O Dareiovi se zde píše jako o „asyrském“ králi (v. 22). Asyrská říše v té době samozřejmě již dávno neexistovala. Existovala však Asýrie jako země a ta byla součástí tehdejší perské říše. Proto bylo možné nazvat krále Dareia „asyrským“ králem.